

DR WOJCIECH RAFAŁ WIEWIÓROWSKI – GENERALNY INSPEKTOR OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH – WYJAŚNIA

PYTANIE:

Czy pracownik ochrony w zakładzie wodociągowym albo oczyszczalni ścieków ma prawo legitymować osoby przebywające na terenie ochranianego obiektu i pozyskiwać na te potrzeby ich dane osobowe, w tym numer dowodu osobistego oraz imię ojca?

ODPOWIEDŹ:

Uprawnienia pracownika ochrony do legitymowania oraz pozyskiwania danych osobowych osób przebywających lub wchodzących na teren chronionego obiektu wynikają wprost ze szczególnych przepisów prawa. Zezwalają one m.in. na pozyskiwanie i spisywanie numerów dowodów osobistych osób legitymowanych, nie uprawniają zaś do zbierania takich danych osobowych, jak np. imię ojca osoby legitymowanej.

UZASADNIENIE:

Przepisy szczególne zezwalają, aby w zakładzie wodociągowym czy oczyszczalni ścieków działała formacja ochronna i przyznają jej uprawnienia do legitymowania osób. Ważne dla bezpieczeństwa publicznego czy interesów państwa obszary, obiekty i urządzenia podlegają obowiązkowej ochronie. Może być ona realizowana przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne lub odpowiednie zabezpieczenie techniczne (art. 5 ustawy z 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia – j.t. DzU z 2005 r. nr 145, poz. 1221, ost. zm. DzU z 2013 r. poz. 829). Do obszarów, obiektów i urządzeń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich (których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska) zalicza się m.in. elektrownie i ciepłownie, ujęcia wody, wodociągi i oczyszczalnie ścieków. Pracownik ochrony przy wykonywaniu swoich zadań ma prawo do ustalania uprawnień do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych oraz legitymowania osób w celu

ustalenia tożsamości (art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie osób i mienia). Pracownik ochrony może ustalić uprawnienie osoby do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych przez:

- sprawdzenie, czy osoba posiada przepustkę, identyfikator albo inny dokument uprawniający do przebywania na obszarze lub w obiekcie chronionym, wystawiony przez osobę zarządzającą tym obszarem lub obiektem,
- porównanie okazanego dokumentu z określonym wzorem,
- sprawdzenie okazanego dokumentu pod względem zgodności danych personalnych w nim zawartych z tożsamością osoby oraz terminu jego ważności.

Takie uprawnienia pracowników ochrony przewiduje § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 18 listopada 1998 r. w sprawie szczegółowego trybu działań pracowników ochrony, podejmowanych wobec osób znajdujących się w granicach chronionych obiektów i obszarów (DzU nr 144, poz. 933, dalej rozporządzenie).

Podstawą przebywania osoby na terenie obiektu chronionego może być również ustne lub pisemne upoważnienie, wydane przez zarządzającego tym obiektem lub obszarem. Wówczas pracownik ochrony sprawdza takie upoważnienie (§ 2 ust. 2 rozporządzenia).

Tożsamość osoby legitymowanej ustala się na podstawie np. dowodu osobistego, paszportu lub innych dokumentów potwierdzających tożsamość, zaopatrzonych w fotografię i adres zamieszkania osoby legitymowanej (§ 4 ust. 2 rozporządzenia). Z czynności tej pracownik ochrony sporządza notatkę służbową, zawierającą dane personalne osoby legitymowanej, rodzaj dokumentu oraz jego numer i serię, a także czas, miejsce i przyczynę legitymowania (§ 6 rozporządzenia). Oznacza to, że oprócz wymienionych informacji pracownik ochrony nie powinien spisywać żadnych innych danych zawartych w dokumen-

tach, na podstawie których ustalał tożsamość osoby legitymowanej.

Dodatkowo należy wskazać, że administratorzy danych mają prawo zbierania danych osobowych dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów oraz obowiązek niepoddawania ich dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami. Muszą oni zapewnić, aby dane były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych – j.t. DzU z 2002 r. nr 101, poz. 926, ost. zm. DzU z 2011 r. nr 230, poz. 1371).

(...) Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi a interesem administratora danych. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator przetwarza dane tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w którym dane są

przez niego przetwarzane (...) (wyrok WSA w Warszawie z 1 grudnia 2005 r., II SA/Wa, 917/2005). Administrator danych może je więc wykorzystywać jedynie w celu realizacji przypisanych mu zadań lub kompetencji. Przy czym cel przetwarzania danych osobowych nie jest wynikiem jego arbitralnej decyzji, odrwanym od okoliczności przetwarzania, co oznacza, że ustalając cel, należy odwołać się do kontekstu przetwarzania. Zakres zbieranych danych osobowych nie powinien wykraczać poza potrzeby wynikające z celu ich przetwarzania.

Należy zatem uznać, że skoro przepisy szczególne w stosunku do ustawy o ochronie danych osobowych, czyli ustawa o ochronie osób i mienia, wprost określają, do przetwarzania jakich konkretnie danych osobowych są uprawnieni pracownicy ochrony, to nie powinni oni pozyskiwać danych wykraczających poza ten zakres, czyli nie powinni np. pozyskiwać od legitymowanych osób imion rodziców. ■